

Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uygulamaları

Binnur YEŞİLYAPRAK

Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK

OKULLARDA REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMALARI

ISBN 978-625-8044-39-3

DOI 10.14527/9786258044393

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2022, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ocak 2022, Ankara

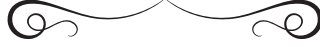
Yayın-Proje: Zeynep Güler
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126. Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 394 55 91

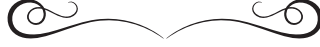
Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

PDR Alanındaki tüm gençlere ve meslektaşlarıma;
bana verdikleri sonsuz enerji ve yaşama sevinci için
teşekkürlerimle

Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK

Köy Enstitüsü mezunu öğretmen anne babanın doğal yönlendirmesi ile meslek yaşamına ilkokul öğretmeni olarak başladı. 1978’de Gazi Üniversitesinde lisans eğitimini tamamladı ve Eğitim Bilimleri Bölümünde ‘asistan’ olarak görev aldı.

Lisansüstü eğitimini, Hacettepe Üniversitesinde, Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında sürdürdü ve 1983’te ‘master’, 1988’de ‘doktora’ derecelerini aldı.

1991-92 yıllarında “Öğretmen Eğitimi” konusunda ABD’ye gönderildi. Purdue Üniversitesinde gerek öğretmen eğitimi, gerekse uzmanlık alanı PDR’de çalışmalar yaptı, gözlem ve incelemelerde bulundu. 1995 yılında “doçent” oldu.

1980 yılından itibaren görev yaptığı Gazi Üniversitesinden 2002 yılında ayrılarak Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesine Profesör olarak geçti ve aynı kurumda Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı Başkanı olarak görevini sürdürdü. 2010-11 öğretim yılında Amerika’da Penn State Üniversitesinde konuk öğretim üyesi olarak 12 ay bulunan Yeşilyaprak’ın uzmanlık alanında yazdığı, tek ya da ortak yazarlı 16 kitabı, çeşitli bilimsel dergilerde yayınlanmış 100’den fazla makalesi bulunmaktadır. Yeşilyaprak, 39’u uluslararası olmak üzere 200’den fazla kongrede bildiri sunmuş ve bazılarında “çağrılı konuşmacı” olarak yer almıştır. İlgili alanları arasında gelişimsel rehberlik, kariyer gelişimi ve mesleki rehberlik, etik, aile rehberliği, dans ve hareket terapisi, öz terapi gibi konular yer almaktadır. 2017 yılında kendi isteği ile (erken) emekli olan Yeşilyaprak, ayrıca 2002-2008 yılları arasında Türk PDR-DER’in genel başkanlığı görevini yürütmüştür.

Kitaba ilişkin eleştiri, görüş ve önerilerinizi bize iletiniz:

byesilyaprak@ankara.edu.tr

ÖN SÖZ

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık lisans programlarında yer alan “Okullarda RPD Uygulamaları 1 ve 2” dersi için bir kılavuz olarak hazırlanan bu kitabın; aynı zamanda zorunlu dersler kapsamında bulunan “Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma”, “Topluma Hizmet Uygulamaları”, “Test Dışı Teknikler”, “Mesleki Rehberlik Uygulamaları”, “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Semineri” gibi zorunlu diğer dersler ve bazı seçmeli dersler için de işe yarar bir kaynak olması beklenmektedir.

RPD lisans programları için temel bir “ders kitabı” olmasının yanısıra, okullarda görev yapmakta olan okul Psikolojik danışmanları/rehber öğretmenler ile sınıf öğretmenleri ve sınıf rehber öğretmenleri için, öğrencilerin sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerini sağlamaya, daha anlamlı ve coşkulu bir öğrenme ortamı yaratmaya hizmet edecek 100’den fazla uygulama örnekleri ve etkinlikleri içeren bir “el kitabı” olarak kullanılabilir.

Bir çocuğun gelişim aşamaları gibi bu kitap da üç gelişim aşaması geçirecek olgunluğa ulaşmıştır. Kitap, ilk olarak 2007 yılında Morpa Yayınlarının “İlköğretim Öğretmenleri İçin Rehber Kitaplar” dizisi içinde yayınlandı. Alanda çalışan öğretmenlerden ve öğretmen adaylarından çok olumlu dönütler geldi. Yıllarca, Pedagojik Formasyon kapsamında, üniversitelerde öğretmenlik programlarında “Rehberlik” ders kitabı olarak yararlanılması yanısıra, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programlarında uygulama kitabı olarak kullanılması ve bir “el kitabı” gibi işe yaraması beni mutlu etti. Zaman içinde gelen taleplere dayalı olarak kitabın kapsamı genişletilerek ve güncellenerek 2015 yılında “İlk ve Ortaöğretimde Gelişimsel Rehberlik” adıyla daha çok, okullarda görevli ‘sınıf rehber öğretmenleri’ için bir kılavuz olarak tasarlanıp düzenlenerek yayınlandı.

Kitabın baskısının tükendiği ve benim farklı çalışmalara yoğunlaştığım uzun bir süreden sonra, lisans öğrencileri ve meslektaşlarımdan “Okullarda RPD Uygulamaları 1 ve 2” dersinde yararlanabilecekleri bir kılavuz kitap hazırlamam konusunda yoğun istekler geldi. Yayınevinden de bu konuda gelen öneri sonucu kitap üzerinde yeniden çalışmaya başladım. Geçen süre içinde yürüttüğüm bir çok uygulamalı ders, proje ve atölye çalışmalarındaki deneyim ve birikimleri de değerlendirerek elinizdeki yeni kitabı hazırladım.

Bu uygulama el kitabının bu hale gelmesinde öncelikle benimle birlikte, burada yer alan etkinlikleri; derslerimde, proje ve atölye çalışmalarında gerçekleştirerek revize edilmesini sağlayan öğrencilerime ve katılan meslektaşlarıma teşekkür ediyorum. Kitabın ilk aşamasından bu haline gelinceye dek farklı aşamalarda emeği geçenlere; sevgili öğrencim Dr. Gül Kahveci’ye, çalışkan asistanım Mustafa Eş-

kisu'ya, proje ekiplerinde işbirliği içinde çalıştığımız uzman Yakut Temüroğlu'na ve candan arkadaşım Dr. Şule Çağlar'a şükranlarımı sunuyorum.

Bu kitaptan yararlanacak tüm RPD lisans öğrencilerine, meslektaşlarıma ve kitabı farklı amaçlarla kullanabilecek tüm eğitimcilere, bu alana aşk ile bağlı biri olarak; bir kez daha 'sözden çok yaptığımız uygulamalar ile' bu alanı savunabileceğimizi anımsatmak isterim.

Saygı ve sorumlulukla.

Binnur Yeşilyaprak

18 Aralık 2021, Ankara

"Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma
Uygulamaları; öğrencilerin
akademik başarılarını yükseltir;
okul terki ve okula devamsızlığı azaltır."

B. YEŞİLYAPRAK

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
-------------	---

1. BÖLÜM OKULLARDA REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMALARI

Giriş	1
RPD Lisans Programı Kur Tanımları	1
Gerekçe	1
RPD Hizmetlerinin Dayandığı Temel İlkeler Nelerdir?.....	3
Gelişim Görevlerinin RPD Hizmetleri Açısından Doğurguları Nelerdir?.....	4
RPD Programlarının Temel Sayıtları Nelerdir?	5
İlgili Yönetmeliğe Göre RPD Hizmetlerinin Amaç ve İlkeleri Nelerdir?.....	5
Okullarda RPD Programları Kapsamı.....	6
Uygulama Kılavuzu.....	7
Bölüm ile İlgili Yararlanılabilecek Türkçe Kaynaklar	13

2. BÖLÜM SOSYAL-DUYGUSAL GELİŞİM ALANI

Sosyal- Duygusal Gelişim Alanı Nasıl Tanımlanır?.....	16
Tanışma-Kaynaşma-Isınma Etkinlikleri Neden Önemlidir?.....	16
İsimlerimizi Öğreniyoruz.....	18
Vücudumuzla Nefes Alıp Verme	19
Ses-Nefes	20
Derin Nefes	22
Senkronize Olmak.....	23
Grup Senkronizasyonu.....	24
Sıfat + İsim Etkinliği	25
İsimler ve Hareketler.....	26
Resmimden Söyle.....	28
Müzikli Balonlar.....	29
A'dan Z'ye.....	30
Yere Sağlam Basma (Grounding).....	31
Omuz Omuza	33
İsmi Yaz.....	34
Kişisel Alan Egzersizi.....	35

Sen- Ben (Tanıma Etkinliği)	37
Tanışma ve Kaynaşma Etkinliği	38
Doğum Günlerimiz.....	39
Vücudunuzun En Sevdiğiniz Kısmı Hakkında Şiir Yazmak.....	40
Dedektif.....	41
Otantik Dans ile İletişim Kurmak.....	43
Diğerleri ile Bağ Kurma ve Ayrılma	44
Etkileşim	45
Bir Topum Var	46
Ritim	47
Birlikte Ritimli Yürüme.....	48
Kendini Keşfetme Dosyası.....	49
Duygu Zarı.....	51
Objeler ile Duygu İfadesi.....	53
Nesneler ve Duygular	54
Değişen Duygular	55
Değişen Duygular Formu.....	56
Kendini Keşfetme	58
Özelliklerini Tanımak.....	60
1. “Kendimi Nasıl Görüyorum?” Formu.....	61
2. “Kendime İlişkin Görüşlerim” Formu.....	63
Arkadaş Aranıyor.....	64
Arkadaş Bulmak	65
İyi Bir Arkadaş.....	66
Arkadaşlık Formu	67
Arkadaşlıkları Anlama	68
Arkadaşlıkları Anlama Formu.....	69
Arkadaşlık Etkinliği	71
Arkadaşlık Formu	72
“Kek Hazır Efendim!”	74
Davranış Çiçeği	76
Davranış Çiçeği Kalıbı.....	77
Duygu, Düşünce ve Davranış	78
Duygu, Düşünce ve Davranış Çalışma Kağıdı	79
Duygu, Düşünce ve Davranış Formu	80
Beyaz, Kırmızı, Pembe Davranışlar	81
Davranış Kartı.....	82
Bir Öykü Yazalım	83
Öfkenin Dansı.....	85

Trafik Lambası	87
Gestalt Hareketleri (Taklit Et-Zıttını Yap-Abart!)	89
Bütünden Parçaya-Parçadan Bütüne	90
Sosyal-Duygusal Gelişim Alanında Yararlanılabilecek Türkçe Kaynaklar	91

3. BÖLÜM AKADEMİK GELİŞİM ALANI

Akademik Gelişim Alanı Nasıl Tanımlanır?	94
Öğretmenlerimizi Tanıyalım	95
Yönetici, Öğretmen ve Okul Personeli İçin İç-Dış Halka	97
Eğlenceli Okul.....	98
Okulumu Geziyorum.....	101
Sınıf Anayasası / Kurallarımız	102
Haklarımız ve Sorumluluklarımız	105
Ödüller ve Cezalar.....	107
Ödüller ve Cezalar Yarışıyor	109
Başarı Grafiği	111
Başarı Grafiği Formu	112
Hazine.....	113
Hazine Formu.....	114
İkizkenar Üçgen.....	115
Çalışma Davranışlarımızı Saptayalım	116
Çalışma Becerileri Kontrol Listesi	117
Sınıf İçi Davranışları Kontrol Listesi.....	118
İsoat Yöntemi ile Ders Çalışma	119
İsoat Yöntemi	119
Vestiyer	121
Aktif Dinleme	122
Aktif Dinleme Formu	123
Melek ve Şeytan Karşı Karşıya (Ping-Pong Düşüncesi).....	124
Örnek Uygulama	125
Alışveriş Torbası	126
Kim Hatırlayacak.....	127
Birlikte Yürüyüş	128
Zıtlıklar	129
Ormanda Dans	130
Ağaç Meditasyonu ve Dansı.....	131
Çiçek	133

Robot.....	134
Yönergeleri İzleyebiliyor Musunuz?.....	136
Form.....	137
Testlerle Yaşamak	138
Ağıdaki Balık Gibi	139
Hayal Yürüyüşü	140
Beğendiğiniz Bir Karakter	141
Yönlendirilmiş Hayal Yolculuğu (Guided İmagery).....	142
Hedef Belirleme ve Plan Yapma	144
Örnek Form	146
Hedef Belirleme ve Plan Yapma Formu (Örnek Uygulama).....	146
Hedef Belirleme ve Plan Yapma Formu	148
Bir Şarkı Çal.....	149
Özet Çıkarma.....	151
Özet Yönergesi	152
Özet Kontrol Formu.....	153
Not Tutma	154
Ders İzleme Formu	155
Çalışma Alışkanlıkları Veli Gözlem Formu.....	156
Çalışma Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği.....	157
Öğrenme Stilinin Belirlenmesi Ölçeği.....	159
Akademik Gelişim Alanında Yararlanılabilecek Türkçe Kaynaklar	161

4. BÖLÜM

KARIYER GELİŞİM ALANI

Kariyer Gelişim Alanı Nasıl Tanımlanır?	164
Farklılıklarımız	165
Farkındalık Etkinliği.....	167
Farkındalık Formu	168
“Yapmaktan Hoşlandığım Şeyler”	169
“Yapmaktan Hoşlandığım Şeyler” Formu.....	171
Gelecekteki Mesleğim.....	172
Geleceğim Kimde?	173
Mesleklerin ABC Listesi	175
Şirinler	177
Çocuk Bayramı.....	178
Mutlu Doktor / Mutsuz Doktor.....	179

Hayat Tarzları.....	180
(Ek) Hayat Tarzları.....	181
Karar Verme.....	182
Karar Verme Formu.....	184
Bir Meslek Elemanı ile Görüşme.....	185
Görüşme Formu	186
Bir Karşılaşma.....	188
Zaman Makinası.....	189
Birlikte Çalışma	190
Çalışma Kâğıdı: İş Bölümü	191
Çalışma Kâğıdı: Grup İçinde Çalışma.....	192
Bir Kitap Olarak Hayatım	193
Kariyer Soy Ağacı (Genogram)	195
Gevşeme Egzersizi.....	200
Form-Gevşeme Yönergesi	201
Kariyer Gelişim Alanında Yararlanılabilecek Türkçe Kaynaklar	203

EKLER

Sınıf-İçi Uygulamalarda Uygulayıcı İçin Kontrol Araçları	206
Farkındalık Değerlendirmesi	206
Bu Etkinlik Öğretmenimiz İçin - I.....	207
Etkili Bir Öğretmenlik İçin Öğretmenin Kendini Kontrol Soruları	208
Bu Etkinlik Öğretmenimiz İçin - II.....	209
Bu Etkinlik Öğretmenimiz İçin - III.....	210
Bu Etkinlik Öğretmenimiz İçin -IV	211
Ülkemizde Uygulanan Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programlarında Yer Alan Kariyer Kazanım Örnekleri.....	212
Kariyer Eğitimi Öğrenci İhtiyaç Analizi Form Örneği (9.-12. Sınıflar İçin)	214
İlköğretim Ders Programlarında Yer Alan Kariyer Kazanımlarından Örnekler	215
Kariyer Eğitimi Öğrenci Değerlendirme Formu Örneği (9.-12. Sınıflar İçin)	216
Öğrenci Değerlendirme Formu (Açık Uçlu Anket Formu Örneği)	217
Çocuklarla Bireysel Görüşme Formu	218
Örnek Bir Ders Planı – 1	219
Örnek Bir Ders Planı – 2	221

1. BÖLÜM

OKULLARDA REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMALARI

GİRİŞ

Bu kitap öncelikle yüksek öğretimde “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık” lisans programındaki öğrenciler için bir “ders kitabı” olarak tasarlanmıştır. Kitap kapsamında, bu derslerin gereklerini yerine getirmede, dersi yürüten öğretim elemanlarına ve öğrencilerine yardımcı olmak hedeflenmiştir.

RPD Lisans Programı Kur Tanımları

YÖK tarafından yayınlanan Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programında yer alan 2 uygulama dersi aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

Okullarda RPD Uygulamaları 1

Okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve liselerdeki eğitsel, mesleki ve kişisel/sosyal RPD etkinliklerinin incelenmesi, test ve test dışı tekniklerin uygulanması ve yorumlanması; çeşitli konularda grup rehberliği programlarının geliştirilerek uygulanması.

Okullarda RPD Uygulamaları 2

Okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve liselerdeki eğitsel, mesleki ve kişisel/sosyal RPD etkinliklerinin incelenmesi, test ve test dışı tekniklerin uygulanması ve yorumlanması; çeşitli konularda grup rehberliği programlarının geliştirilerek uygulanması.

GEREKÇE

Psikolojik Danışma ve Rehberlik veya YÖK tarafından resmi olarak kabul edilen adıyla “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık” lisans programlarında uygulamalı derslerin özel bir yeri ve önemi vardır. Çünkü bu alan mezunları; halen büyük bir oranda Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki resmi ve özel okullarda (ilk ve ortaöğretim kurumları) görevlendirilmektedir.

Okullarda görevli psikolojik danışman/rehber öğretmenin sorumluluğu da ilgili yönetmelikle (bkz.RPD Hizmetleri yönetmeliği,2020) belirlenen çalışmalarını yürütmektir. Bu çalışmalar; öğretim programındaki bazı dersleri vermek değil, öğrencinin “sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişimine” hizmet edecek faaliyetleri yürütmektir. İşte bu çalışmalar, bilgi vermek yerine beceri kazandırmaya dayalıdır.

Bu nedenden dolayı ki görevli eleman bu alanda bilgi sahibi olmak yanısıra uygulamaları gerçekleştirecek beceri donanımına sahip olmalıdır. Çünkü bu alanda “söz” değil “eylem” önemlidir. Söylemek değil, yapmak gereklidir. Açıklamak değil, göstermek işe yarar.

İşte bu kitap da böyle bir gerekçeyle dayalı olarak hazırlandı. Kitabın yazarı bu alandaki 40 yıllık deneyimleri, gözlem ve araştırmaları ile ulaştığı sonuçların ortaya koyduğu şu iddiaları savunmaktadır:

Okullarda RPD alanında yapılan uygulamalar;

- Öğrencilerin akademik başarısını artırır.
- Motivasyonu yükseltir.
- Sağ beyin ve sol beyin arasındaki bağı güçlendirir.
- İç disiplini sağlamaya katkı sağlar.
- Uyum ve psikolojik dengeyi geliştirir.
- Okul bağlılığını artırır.

Buna karşılık:

- Okul terkleri azalır.
- Devamsızlık oranı düşer.
- Disiplin sorunları azalır.
- Okul malzemelerine zarar verme davranışları azalır.
- Başarısızlık azalır.

Burada sıralanan bu iddialar yurtiçi ve yurtdışında yapılmış pek çok araştırma sonuçları ile kanıtlanmıştır. Yazarın yürüttüğü pek çok proje ve araştırma sonuçlarını gösteren yayınlanmış rapor ve bilimsel makaleler mevcuttur. Bu alanda yayınlanmış pek çok bilimsel kitap ve makale de bu konuda kanıtlar sunmaktadır.

O halde önemli olan RPD uygulamalarının bilimsel bir tutum ve anlayış ile ve bu alanın ilkelerine bağlı kalarak yapılmasıdır.

RPD Hizmetlerinin Dayandığı Temel İlkeler Nelerdir?

21. yüzyılın temel gereksinim ve taleplerine göre değişen RPD hizmetleri, günümüzde gelişimsel/koruyucu/ önleyici bir hizmet yaklaşımına dayanmaktadır. Buna göre;

- RPD hizmetleri eğitim sürecindeki tüm öğrencileri kapsar.
- RPD etkinliklerinin işlevi çocukların ve ergenlerin gelişimini desteklemek ve kolaylaştırmaktır. Öğrencilerin etkili ve yeterli bir şekilde öğrenmesi ancak bu şekilde gerçekleşebilir.
- RPD hizmetlerinin temelini gelişim ve öğrenme psikolojisindeki kuramlar oluşturur.
- RPD hizmetleri yaşamın her döneminde geçerli olan temel ihtiyaçları ve farklı gelişim dönemlerine özgü “gelişim ihtiyaçlarını” karşılamaya yöneliktir.
- Okuldaki psikolojik danışman/rehber öğretmen, okuldaki tüm personel ile, özellikle de sınıf öğretmenleri ile, yönetici ve veliler ile iş birliği içinde çalışmalıdır. Gelişimsel RPD anlayışı sınıf öğretmenin “anahtar” işlevini kabul eder. Ancak profesyonel uzman müşavirliği olmalıdır.
- RPD programının hedefleri, okulun felsefesi ve misyonu, öğrencilerin ihtiyaçları ve çevre koşulları üzerine temellendirilir.
- RPD yaklaşımı organize edilmiş ve planlı bir müfredatı gerektirir. Bu müfredat ardışık ve esnek bir yapıya sahiptir. Kazandırılacak yeterlikler ve hedef davranışlar açık, somut ve ölçülebilir olarak belirlenmelidir.
- RPD programı okuldaki tüm eğitimsel süreçlerin bir parçası ve bütünün tamamlayıcısıdır. Gelişimsel RPD programı, öğrencinin eğitimsel hedeflerine ulaşmasında yardımcıdır. Akademik başarısının artmasını, okul terkleri ve öğrenci devamsızlığının azalmasını sağlar.
- Programları hazırlama, koordine etme, psikolojik danışma ve müşavirlik yapma gibi hizmetler, bu alanda eğitim almış profesyonel kişilerce (uzman müşavirliğinde) yürütülür.
- 21. yüzyılda benimsenen gelişimsel/önleyici/koruyucu RPD yaklaşımı, çocukların özel gereksinimlerini, risk durumlarının olabildiğince erken tanınmasını gerekli kılar. Buna göre krize müdahale ve problem çözme hizmetleri sürecin bir parçası olarak kabul edilir.

Gelişim Görevlerinin RPD Hizmetleri Açısından Doğurguları Nelerdir?

- Günümüzde RPD yaklaşımı, öğrenciyi sürekli gelişim ve değişim içinde bir varlık olarak kabul eder.
- Öğrencinin kendine özgü gelişim hızıyla gelişimindeki bireysel ayrılıkları dikkate alır. Özel ihtiyaçların erken tanımlanmasının gelişim açısından önemini kabul eder.
- RPD hizmetleri her dönemdeki gelişim görevlerinin başarılmasını kolaylaştırıcı etkinliklere ağırlık verir.
- Bu hizmetler okul öncesinden başlayarak yüksek öğretim sonuna dek, eğitim süreci boyunca tüm öğrencilerin ihtiyaçlarına yöneliktir.
- Her öğrencinin her gelişim aşamasında farklı derecelerde de olsa RPD yardımına gereksinimi vardır. Bu nedenle RPD hizmetleri tüm öğrenciler içindir.
- RPD hizmetleri eğitim sürecinin ayrılmaz ve yaşamsal bir parçasıdır. Tüm eğitim süreci içine kaynaştırılmalı ve bu süreçle bütünleştirilmelidir.
- Bu hizmetler, öğrencilerin tüm eğitim sürecinde başarılı olması için gerek duyulan temel beceri ve öğrenme yaşantılarını kazandırmayı hedefler. Her bir RPD amacının eğitimsel bir temeli vardır.
- Gelişimsel RPD yaklaşımı, okuldaki eğitim programının öğrenci ihtiyaçları üzerine temellendirilmesini öngörür.
- RPD’da gelişimsel yaklaşım, gelişim kuramcılarının ortaya koyduğu görüşlerden bireyin gelişimini anlama ve desteklemede uygun koşulları oluşturmak için yararlanır.
- Bu yaklaşım, RPD hizmetlerinde sonuçlara değil, sürece önem vermeyi gerektirir. Önemli olan öğrencinin her yönüyle bütünsel olarak gelişiminin mevcut koşullar içinde en iyi şekilde sürmesini sağlayabilmektir.
- Gelişimsel yaklaşım, öğrencinin kendini anlaması, kabul etmesi ve geliştirmesi süreciyle ilgilidir. Bu hedeflere yönelik olarak, bireyin kendi güçlerini kullanmasını teşvik eder.
- Gelişimsel yaklaşım; çocuk psikolojisi, çocuk gelişimi kuramları kadar öğrenme kuramlarına da dayanır.
- RPD programları gelişimsel sürece uygun olarak sürekli, ardışık ve esnek olarak hazırlanmalıdır.
- RPD programları geliştirilirken, o eğitim kademesindeki öğrencilerin gelişim görevleri “ölçülebilir yeterlilikler” olarak ifade edilmelidir. Prog-